

Kaakon Työmarkkinoiden Tulevaisuusverstaat 2026

• Etelä-Savo

• Kymenlaakso

• Etelä-Karjala

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinvoimakeskus

Ennakoiva
tieto toiminnaksi

- Kaakon Työmarkkinoiden Tulevaisuusverstaat 2026
- Ajatuksia Kaakon työmarkkinoiden tulevaisuudesta
- Valtakunnallinen työmarkkinoiden Tulevaisuusverstaas: työmarkkinoiden jänniteparit
- Inspiraatiopuheenvuoro: Mika Maliranta
- Alueelliset inspiraatiopuheenvuorot
- Maakuntakohtaiset kommenttipuheenvuorot maakuntaohjelman näkökulmasta
- Tulevaisuuden organisaatiot ja osaamistarpeet
- Tulevaisuuden osaajat
- Osaamissiirtymätarpeet
- Kaakon tulevaisuuskuva 2035

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinvoimakeskus

**Ennakoiva
tieto toiminnaksi**

KaakkoACT tuo ennakoivaa tietoa osaksi toimintaa Etelä-Savossa, Etelä-Karjalassa ja Kymenlaaksossa.

Kaakon työmarkkinoiden Tulevaisuusverstaissa kerättiin tulevaisuustietoa ja sen hyödyntäminen ja seuranta rakentuu osaksi yliaalueellista mallia.

KaakkoACT-hanke on Euroopan unionin osarahoittama ja osa Työmarkkinoiden kohtaanto teemakokonaisuutta.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

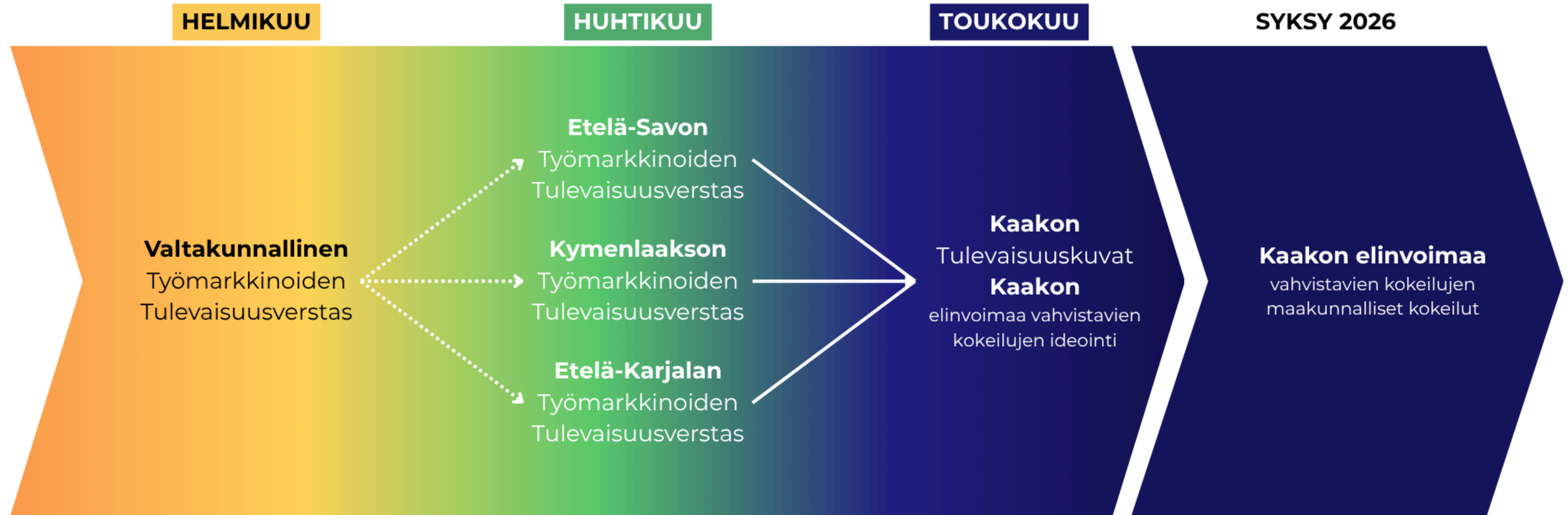

Elinvoimakeskus

Ennakoiva
tieto toiminnaksi

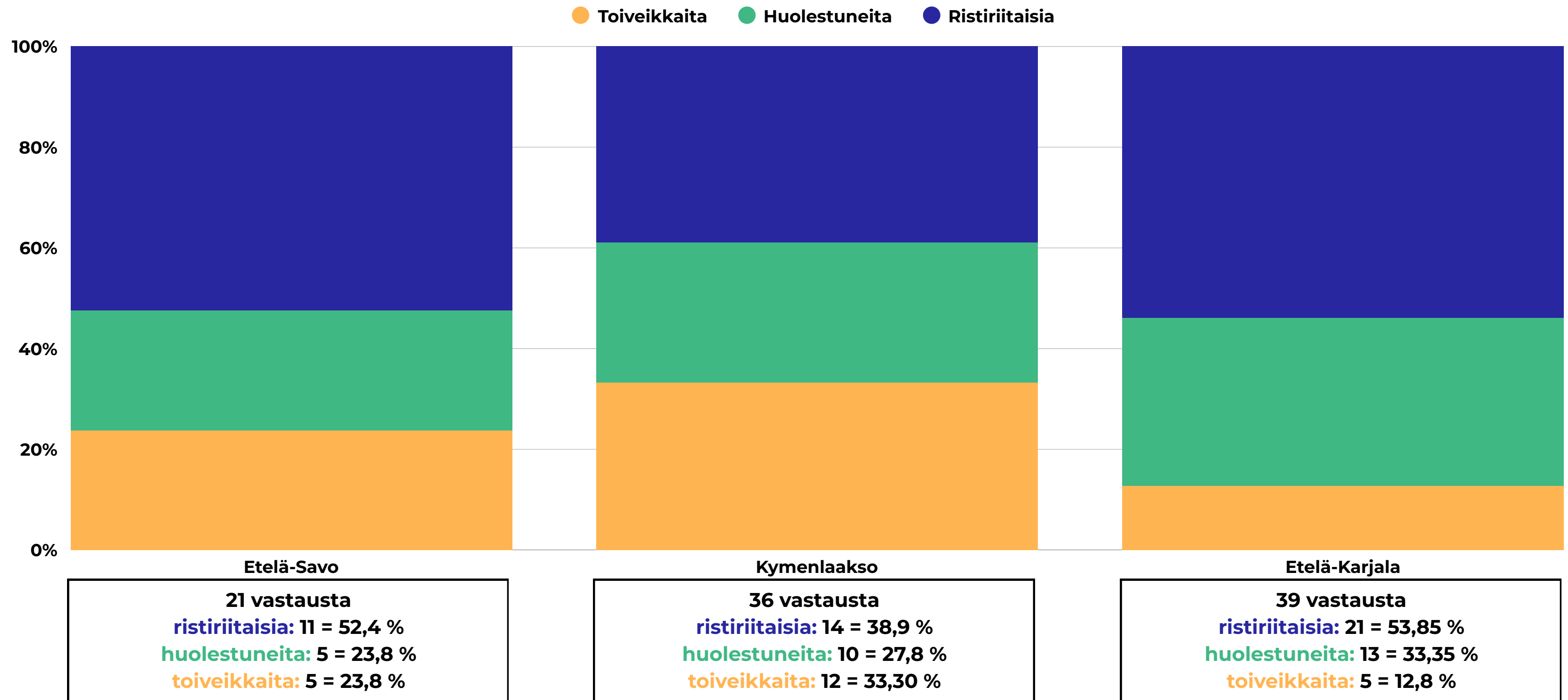

Jokaisessa Kaakon maakunnassa järjestettiin tulevaisuuskuviin luomiseen tähtäävät, avoimet työpajat, joihin kutsuttiin osallistujia laaja-alaisesti. Työskentelyssä huomioitiin mm. maakuntien älykkään erikoistumisen strategioiden kärkialat, päivittyneet maakuntaohjelmat sekä korkeakoulutetut osaajat ja positiiviset ja negatiiviset rakennemuutokset.

Tulevaisuusverstaat toimivat pilottina tulevaisuustiedon keräämisen, hyödyntämisen ja seurannan yliaalueelliselle mallille, joka syntyy hankkeen tuotoksena.

Euroopan unionin osarahoittama

Tulevaisuusverstaasiin osallistuneilta kysyttiin näkemystä Kaakon työmarkkinoiden tulevaisuudesta. Vastauksissa oli mahdollista valita vaihtoehtoista "toiveikas", "huolestunut", tai "ristiriitainen".

**European unionin
osarahoittama**

Maakunnan potentiaali ⚡ Heikko toteuttamiskyky

Alueella on potentiaalia, mutta löydetäänkö yhteinen suunta? Entä mikä auttaisi mahdollisuuksien konkretisoitumisessa?

Tiedolla johtaminen ⚡ Päätöksenteon arki

Tulevaisuustyö nähdään myös nykyhetken ongelmien ratkaisijana, mutta miten se kytketään arjen päätöksentekoon?
Entä miten muutosta estävät toimintatavat ja asenteet voivat uudistua?

Uudet kasvualat ⚡ Perinteinen elinkeinorakenne (Luova tuho)

Rakennemuutos on todellisuutta, mutta miten rakennetaan uutta ilman että vanha romahtaa hallitsemattomasti? Entä miten monipuolistetaan elinkeinorakennetta?

Nykyhetken tarpeet ⚡ Tulevaisuuden näkymät

Suhdanne huono ja työttömyys kasvaa, samalla odotetaan tulevaa työvoimapulaa: Miten nämä sovitetaan yhteen? Entä mistä toimiva työelämä rakentuu?

Osaaminen ⚡ Työelämän muuttuvat tarpeet

Miten osaaminen kohtaisi paremmin työelämän tarpeet? Entä miten koulutetaan maailmassa, jossa pysyvyys ei ole enää oletus?

Teknologian mahdollisuudet ⚡ Syrjäyttävä vaikutus

Miten varmistetaan, ettei kukaan putoa kehityksen kyydistä? Entä kuka hyötyy teknologisesta kehityksestä?

Nuorten potentiaali ⚡ Kiinnittymisen haasteet

Miten varmistetaan nuorten kiinnittyminen työelämään? Miten alueesta tehdään haluttava, ei vain mahdollinen?

Ikääntyminen voimavarana ⚡ Huoltosuhteen paine

Miten rakentaa tulevaisuutta ikääntyvän väestön maakunnassa? Miten ikääntyminen käännetään aktiiviseksi resurssiksi?

Helmikuussa järjestetyn Valtakunnallisen Työmarkkinoiden Tulevaisuusverstas -tapahtuman tuloksia koostettiin jänniteparien muotoon, jotka esiteltiin Kaakon verstastyöskentelyä pohjustavassa osiossa.

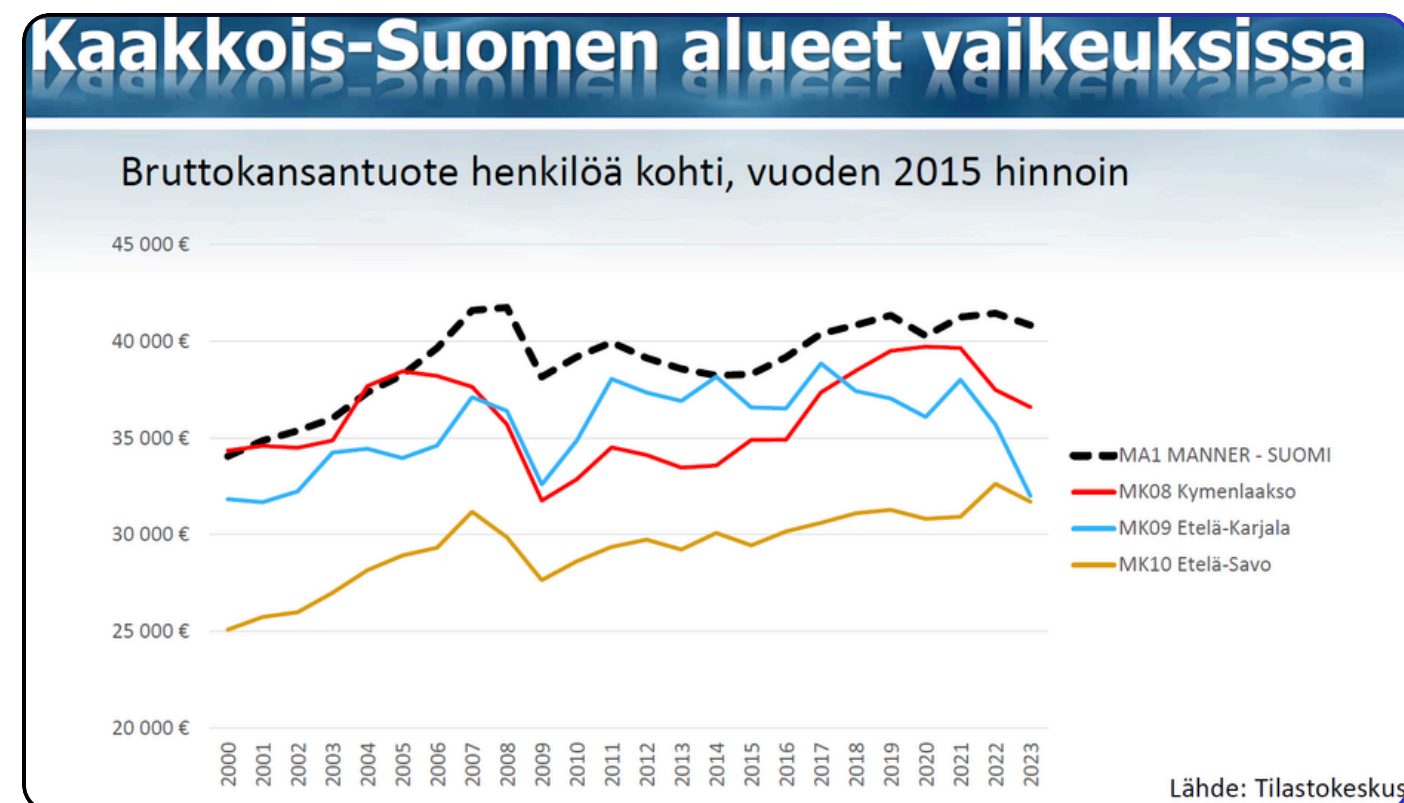
**European unionin
osarahoittama**

Työmarkkinoiden sopeutumiskyvyn kolme näkökohtaa:

- palkkojen joustavuus
- toiminnallinen joustavuus työpaikoilla
 - johtaminen
 - henkilöstökoulutus
- työntekijöiden liikkuvuus työpaikkojen välillä

Vaikka Suomen kansantalous kärsii merkittävästä ongelmasta, on paljon positiivistakin kehitystä, eikä juurisyy ole välttämättä siellä, mihin usein kiinnitetään huomiota. Yleinen käsitys tuntuu olevan, ettei Suomessa tehdä riittävästi töitä tai palkat eivät sopeudu muuttuvaan tilanteeseen. Elintason heikkous ei kuitenkaan selity näillä, eikä synä ole iso julkinen sektorikaan.

Suomen ongelmat johtuvat yrityssektorin työntuottavuuden vajoamisesta. Mm. työnantajien kustantama henkilöstökoulutus on muita maita selvästi jäljessä.

Työpaikka – viimeisten kolmen vuoden aikana teknologia on luonut sinulle uusia tehtäviä

**Teknologia
synnyttää koko
ajan uusia
tehtäviä
työpaikoilla**

INSPIRAATIOPUHEENVUORO

Mika Maliranta

Työn ja talouden tutkimus LABORE

Turun yliopisto

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Etelä-Savo

teknologia

tekoäly

tavat tehdä toisin

kokeilukulttuuri

“Muutos on
niin nopeaa, että on
pakko kokeilla uutta
visioinnin sijaan.”

Kymenlaakso

yolo

ilmapiiri

asenteet

yrittäjäpalvelut

kasvuyrittäjyys

“Yrittäjyys ei
ollut mikään
itsestäänselvä
polku.”

Etelä-Karjala

matkailu

olemassaoleva
potentiaali

tuotteistaminen

tapahtuma-ala

“Hillittömästi
käyttämätöntä
potentiaalia!”

Kaakon maakuntien maakuntaohjelmat

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Etelä-Savon maakuntaohjelma vuosille 2026-2029 laadittiin vuoden 2025 aikana laajapohjaisessa ja osallistavassa sidosryhmäyhteistyössä viranomaisten, kuntien, korkeakoulujen ja oppilaitosten, tutkimuslaitosten sekä alueen asukkaiden, yritysten ja järjestöjen kanssa.

Se valmisteltiin **Puhtaasti paras!** -maakuntastrategian linjausten pohjalta ja se myös toimii keskeisenä työkaluna strategian toteuttamisessa.

Ohjelma tarkentaa aluekehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet seuraavalle nelivuotiskaudelle maakunnassamme.

Maakuntaohjelman päätavoitteiden mukaisesti Etelä-Savo on luonnostaan vauras, laadukkaan elämän maakunta, jossa tuotetaan myös ratkaisuja globaaleihin haasteisiin. Ohjelman kattoteemaksi kohosi ”Tulevaisuutta yhdessä rakentava Etelä-Savo”, ajatus, jota yhdessä viemme eteenpäin päivittäisissä toimissamme ja päätöksissämme, samalla erilaisiin toimintaympäristön muutoksiin ja kehityskulkuihin varautuen.

Maakuntaohjelman tavoitteena on rakentaa Etelä-Savosta

- Globaaleja ratkaisuja tarjoava maakunta: Hyödynnetään alueen vahvuuksia, kehitetään arvoketjuja, panostetaan tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan, vahvistetaan kansainvälisyyttä ja osaamista.
- Laadukkaan elämän maakunta: Tuetaan aktiivista osallisuutta, vahvistetaan kulttuuria ja luovia aloja, kehitetään ennakoivaa maankäytön suunnittelua, hyödynnetään monipaikkaisuuden mahdollisuuksia sekä parannetaan liikennejärjestelmiä ja yhteyksiä.
- Luonnostaan vauras maakunta: Edistetään uudistuvaa ja kestävää maa- ja metsätaloutta, panostetaan puhtaaseen ruokaan ja veden saatavuuteen ja vesiturvallisuuteen sekä hyödynnetään Saimaan aluetta kehitysalustana.

Maakuntaohjelman valmistelun yhteydessä päivitettiin myös Etelä-Savon älykkään erikoistumisen strategia vuosille 2026-2029. Siinä on tunnistettu Etelä-Savon vahvuusalueet, joihin panostamalla voidaan saavuttaa suhteellista kilpailuetua.

Maakunnan kehittämiskärjet vuosille 2026–2029 ovat:

- Metsä
- Vesi
- Ruoka
- Matkailu
- Digitalous

Ohjelmia läpileikkaavia teemoja ovat:

- ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja sen hillintä
 - kokonaisturvallisuus
 - yritysten kilpailukyky
 - osaaminen
- sekä
- hyvinvointi.

*“Ohjelmat on siis laadittu, nyt on tekojen aika.
Kannustankin kaikkia tekemään päivittäisessä arjessaan
TulevaisuusTekoja, ja rakentamaan yhdessä parempaa huomista!”*

Hanna Kautiainen

Etelä-Savon maakuntaliitto

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Olemassa olevan osaamisen muotoilu tulevaisuuden tarpeisiin

Kymenlaakson elinvoima, veto- ja pitovoima rakentuvat kyvyille kehittää osaamista, uudistaa koulutustarjontaa ja varmistaa osaavan työvoiman saatavuus.

Maakunnalla on vahvat lähtökohdat ammatillisen koulutuksen sekä toisen ja kolmannen asteen koulutusmahdollisuuksien ansiosta, ja koulutuksen työelämävastaavuus saa alueella kiitosta. Samalla korkea työttömyysaste, väestön väheneminen ja ikääntyminen sekä rakennemuutoksen vaikutukset edellyttävät määrätietoista panostusta osaamisen päivittämiseen niin nuorten kuin aikuisväestönkin osalta.

Maakuntaohjelma tunnistaa myös tarpeen nostaa koulutustasoa, joka on edelleen valtakunnallista tasoa matalampi. Koulutustarjonnan lisääminen, joustavat ja tarvelähtöiset koulutusratkaisut sekä TKI-investointien vahvistaminen tukevat aluetalouden uudistumista, monipuolistumista ja jalostusarvon kasvua.

Kehittämisen painopisteinä korostuvat

- osaamisen vahvistaminen,
 - työelämälähtöisyys sekä
 - tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta
- erityisesti maakunnan älykkään erikoistumisen kärjissä: bio- ja kiertotaloudessa, logistiikassa ja digitaloudessa.

Osaamissiirtymä maakuntaohjelmassa

Uusi maakuntaohjelma tarkastelee osaamissiirtymää osana Kymenlaakson laajempaa rakennemuutosta. Maakunnan vahva teollinen perintö luo perustan uudistumiselle, ja erityisesti vihreä siirtymä tarjoaa merkittäviä kasvumahdollisuuksia.

Tavoitteena on vahvistaa alueen teollisuuden tulevaisuuskestävyyttä samalla, kun uudistumiskykyä ja osaamis pohjaa kehitetään vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön tarpeita.

Samalla ohjelmassa tunnistetaan tarve monipuolistaa alueen elinkeinorakennetta. Taloudellisen resilienssin vahvistaminen edellyttää palvelusektorin kasvua sekä nykyistä enemmän kasvuhakuisia, TKI-toimintaan panostavia pk-yrityksiä suuryritysten rinnalle. Osaamissiirtymä nähdään ennen kaikkea mahdollisuutena rakentaa monipuolisempaa, innovatiivisempaa ja muutosjoustavampaa maakuntaa, joka kykenee hyödyntämään sekä nykyiset vahvuutensa että tulevaisuuden mahdollisuudet.

Ketkä mukaan tulevaisuuden tekemiseen?

Maakuntaohjelma 2026–2029 on yhteisesti valmisteltu asiakirja, joka perustuu laajaan sidosryhmäyhteistyöhön ja yhteiseen näkemykseen alueen kehittämisen suunnasta. Ohjelman kantavana teemana on resilienssin eli muutosjoustavuuden vahvistaminen, mikä edellyttää kaikkien alueen toimijoiden osallistumista tulevaisuuden rakentamiseen. Ohjelman toimeenpano onnistuu vain tiiviillä yhteistyöllä yli organisaatio-, toimiala- ja kuntarajojen. Mukaan tarvitaan kuntia, koulutusorganisaatioita, yrityksiä, tutkimus- ja kehittämistoimijoita, järjestöjä sekä asukkaita. Samalla kannustetaan rohkeaan kokeilukulttuuriin, uusien ratkaisujen kehittämiseen sekä alueellisten rahoitusmahdollisuuksien aktiiviseen hyödyntämiseen, jotta yhteiset tavoitteet voidaan muuttaa konkreettisiksi teoiksi ja kasvuksi.

Petra Kortelainen
Kymenlaakson liitto

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Etelä-Karjalan maakuntaohjelman ydinajatus ei ole uuden osaamisen keksiminen tyhjästä, vaan olemassa olevan osaamisen uudelleenkytkentä. Tämä näkyy erityisesti strategisessa valinnassa **Kansainvälisesti osaava**.

Kolme käytännöllistä näkökulmaa:

Teollinen perusosaaminen - uudet arvoverkot

Etelä-Karjalan vahvuuksia ovat metsäteollisuus ja prosessiosaaminen, energia-, sähkö- ja automaatio-osaaminen, logistiikka ja kansainvälinen teollinen toimintaympäristö. Maakuntaohjelmassa näitä ei nähdä ”vanhana teollisuutena”, vaan pohjana vihreän siirtymän, sähköistymisen, vetytalouden ja kiertotalouden ratkaisuille innovaatiostrategian kautta.

- *“Missä nykyinen teollinen osaaminen voisi palvella aivan toista toimialaa tai markkinaa?”*

TKI- ja koulutusosaaminen - työelämän nopea uusiutuminen

Ohjelma nojaa vahvasti LUT-yliopiston ja LAB-ammattikorkeakoulun TKI-kyvykkyyksiin: jatkuvaan oppimiseen, täydennyskoulutukseen ja työelämälähtöisiin oppimispolkuihin. Osaaminen ei siirry itsestään – se vaatii nopeita, modulaarisia ratkaisuja, ei pelkästään tutkintokoulutusta. Tämä on keskeinen viesti myös ESR+-rahoituksen painotuksissa.

- *“Onko ratkaisuissa huomioitu jo työelämässä olevat ihmiset – ei vain tulevat osaajat?”*

Kansainvälinen osaaminen - pysyvä resurssi, ei sivujuonne

Ohjelma tunnistaa, että työikäisen väestön kasvu nojaa vahvasti maahanmuuttoon ja kansainväliset osaajat ovat jo osa Etelä-Karjalan arkea. Painopiste ei ole pelkästään houkuttelussa, vaan integroitumisessa, työllistymisessä ja perheiden asettumisessa maakuntaan.

- *“Näkyvätkö kansainväliset osaajat aktiivisina tekijöinä vai vain resurssina, joka “toivotaan saatavan”?”*

Osaamissiirtymä on ohjelmassa läpileikkaava periaate, ei erillinen luku. Se näkyy kolmella tasolla:

Strateginen taso

Strateginen valinta Kansainvälisesti osaava yhdistää koulutuksen saavutettavuuden, osaajien saatavuuden ja työmarkkinoiden uudistumiskyvyn. Tarkoitus on ohjata kaikkia kehittämistoimia tähän suuntaan.

Innovaatiostrategia (älykäs erikoistuminen)

Osaamissiirtymä konkretisoituu innovaatiostrategiassa, jossa painopisteitä ovat mm. vihreän siirtymän teknologiat, teolliset ekosysteemit, digivoima ja resurssitehokkuus, kaksikäyttö ja kokonaisturvallisuus. Nämä edellyttävät uusien taitojen rakentamista vanhan päälle, ei ammattien nopeaa korvaamista.

Toimeenpanomalli

Ohjelma ei määrää hankkeita, vaan edellyttää vastuutyöryhmiä ja kumppanuuksia, jatkuvaa tilannekuvaa työmarkkinoista ja osaamistarpeista, sekä joustavaa reagointia toimintaympäristön muutoksiin. Tämä rakenne on nimenomaan tehty osaamissiirtymien tukemiseen.

Etelä-Karjalan työmarkkinoiden tulevaisuus ei rakennu täysin uudelle osaamiselle, vaan kyvyllä siirtää ja yhdistää nykyinen osaaminen uusiin tarpeisiin. Tulevaisuuden tekemiseen tarvitaan yritykset, oppilaitokset, kunnat sekä kansainväliset osaajat yhteiseen osaamiskosysteemiin – ennakoimaan osaamistarpeita, kehittämään ratkaisuja ja rakentamaan kasvua yhdessä.

Anni Laihanen

Etelä-Karjalan maakuntaliitto

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Tulevaisuuden organisaatiot ja osaamistarpeet

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Etelä-Savo

Verstaan tuloksissa korostuvat luonto, hyvinvointi ja merkityksellisyys:

- Teknologia tukee ihmislähtöistä työtä
- Tutkimus, tieto ja elämyksellisyys korostuvat
- Työssä vahva merkityksellisyyden kokemus
- Tarjotaan kannustavaa ympäristöä ja kehittyviä työyhteisöjä sekä kilpailukykyistä palkkaa

Työ rakentuu ihmisen, luonnon ja teknologian yhdistämisestä.

Etelä-Karjala

Verstaan tuloksissa korostuvat työelämän muutos ja moniosaajuus:

- Osaajilta odotetaan luovaa ongelmanratkaisukykyä ja energisyyttä
- Digitaalisuus ja kansainvälisyys vahvasti läsnä
- Työ näyttäytyy jatkuvasti kehittyvänä
- Tarjotaan monipuolisia työtehtäviä ja positiivista työilmapiiriä

Työ muuttuu nopeasti ja vaatii rohkeaa uudistumista.

Ryhmät valitsivat 12 hakijaprofiilista keksimänsä organisaation avoimeen tehtävään parhaiten sopivia henkilöitä sekä mahdollisia varasijavalintoja.

Etelä-Savo

Kolme kuudesta ryhmästä valitsi **Palveleva**-osaajaprofiilin ensisijaiseksi hakijaksi. Profiilissa yhdistyivät pirstaleinen palvelualojen työkokemus ja toive työllistyä ilman pitkää uutta koulutusta. Myös **Yrittäjä** ja **Kokenut** työnhakija olivat suosittuja. Sen sijaan **Pitkäaikaistyötön** ja **Kausityöläinen** jäivät asiantuntijaosaamista tuovan **Etätyöläisen** ohella ilman valintoja.

Kymenlaakso

Kymenlaaksossa valinnat jakoutuivat melko tasaisesti. Suosituimpia olivat **Etätyöläinen** ja **Nuori**. Etätyöläinen toi mukanaan asiantuntijatasen osaamista ja verkostoja pk-seudulta. Nuoren profiilissa painottuivat liiketalouden koulutus ja kehittymispotentiaali. Myös **Kansainvälinen** osaajaprofiili houkutteli suhteellisesti muita maakuntia enemmän. **Pitkäaikaistyötön** jäi täysin ilman valintaa.

Etelä-Karjala

Etelä-Karjalassa useimmiten valitut työnhakijaprofiilit poikkesivat selvästi muista. Suosituimmaksi nousivat **Paluumuuttaja, Kokenut, Epävarma** ja **Eläkeläinen**. Maakunnassa valittiin muita enemmän myös **Pitkäaikaistyötön** ja **Kausityöläinen** osaajaprofiileja.

Suhteellisesti muita maakuntia vähemmän oli kiinnostusta **Palveleva-** ja **Kansainvälinen** -profiileihin.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

USEIMMIN VALITUT OSAAJAPROFIILIT:

KOKENUT, 54 V.

PALVELEVA, 35 V.

PALUUMUUTTAJA, 55 V.

VÄHITEN KIINNOSTUSTA HERÄTTÄNEET OSAAJAPROFIILIT:

ETÄTYÖLÄINEN, 55 V.

KANSAINVÄLINEN, 31 V.

KORKEAKOULUTETTU, 31 V.

PITKÄAIKAISTYÖTÖN, 52 V.

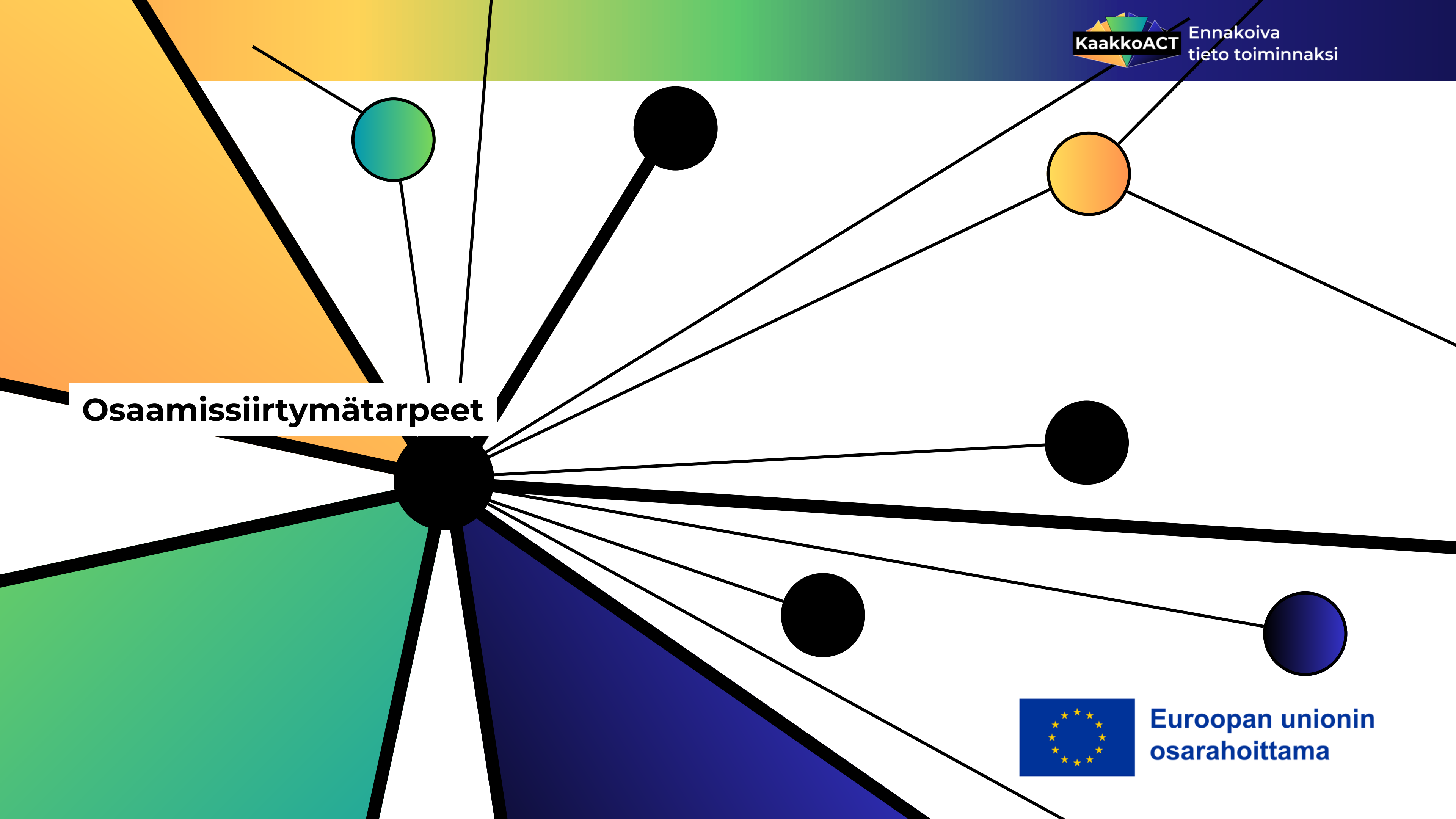
KAUSITYÖLÄINEN, 44 V.

MAAKUNNALLISET EROT VAIKUTTIVAT KOKONAISKUVAAN

Erityisesti Etelä-Karjalan valinnat nostivat pitkäaikaistyöttömän profiilin samalle tasolle kansainvälisen hakijan kanssa, vaikka pitkäaikaistyötön jäi kahdessa muussa maakunnassa kokonaan ilman valintoja.

Osaamisiirtymätarpeet

**European unionin
osarahoittama**

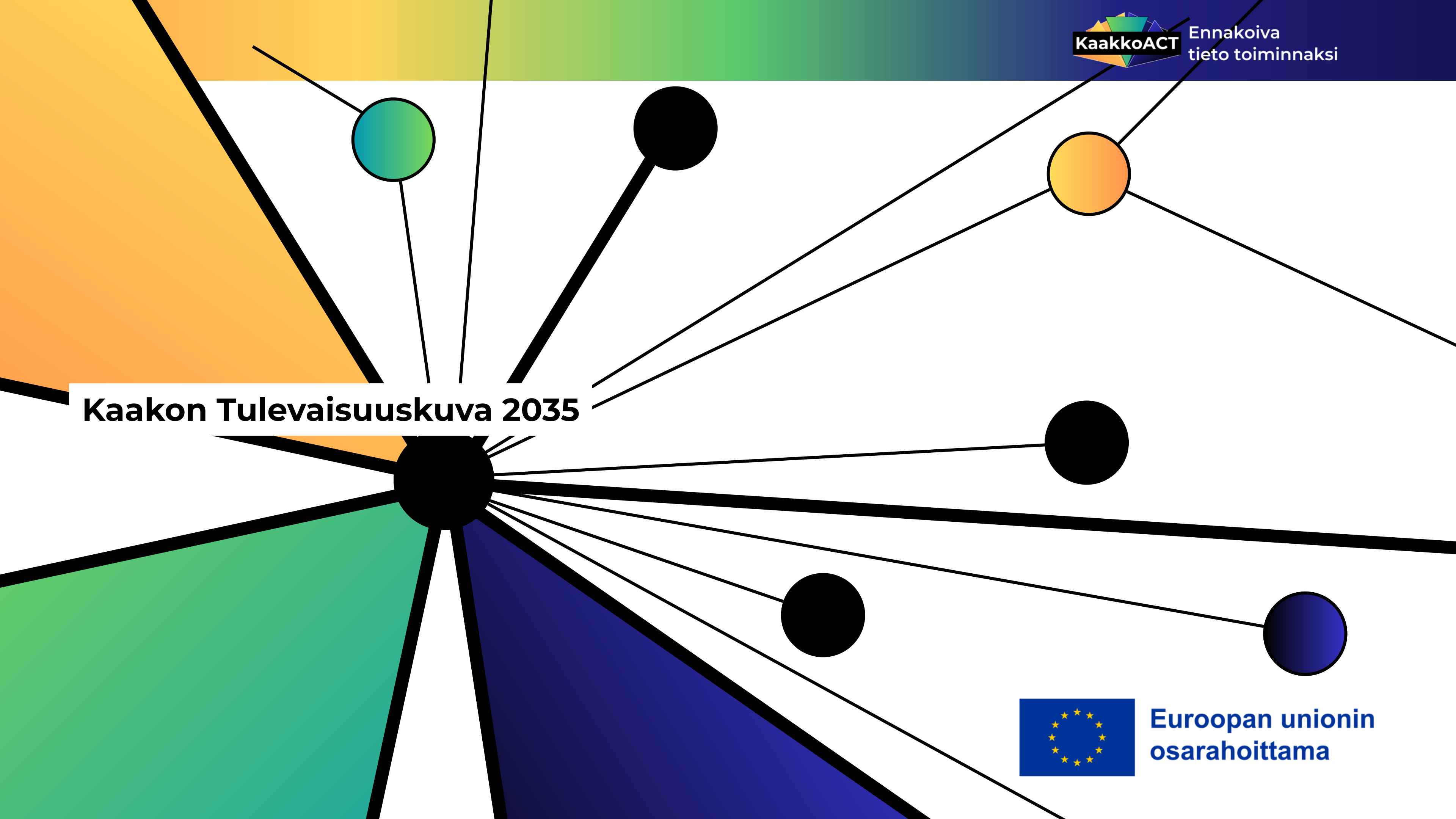
ETELÄ-SAVO <i>“Vuonna 2035 jokaisen osaaminen pääsee käyttöön ja työ on antoisaa.”</i>	2035 Osaamissiirtymien pohjana on inhimillisyyden säilyttäminen teknologisoituvassa työelämässä. <ul style="list-style-type: none">• Perehdytys ja työn merkityksellisuuden tukeminen.• Osaamisen tunnistaminen ja jatkuvan oppimisen toimintamallit.• Yhteistyörakenteet.• Tekoäly ja uudet teknologiat rekrytoinnin tukena.	NYT <ul style="list-style-type: none">• Tuottavuuden kehittäminen.• Investointeja muutokseen vastaaviin teknologioihin.• Ekosysteemipalvelujen kehittäminen.
KYMENLAAKSO <i>“Panostusta lisäkouluttamiseen - ei voi olettaa, että löydämme valmista.”</i>	2035 Ytimessä on valmius kohdata epätäydellisyyttä ja vahvistaa osaamista. <ul style="list-style-type: none">• Oppismyönteisyys ja mentorointi.• Teknologian aktiivinen hyödyntäminen rekrytoinnissa• Vetovoimainen ja tunnistettava työnantajakuva.• Verkostomainen yhteistyö.• Monimuotoisuutta tukeva kulttuuri.	NYT <ul style="list-style-type: none">• Yhteisen tahtotilan ja ideoiden kirkastamista• TKI-panostuksia• Suunnitelmallista kehittämistä verkostoissa.
ETELÄ-KARJALA <i>“Työelämässä tapahtuvaa valmennusta, joka tukee työyhteisöä ja työntekijää onnistumaan.”</i>	2035 Tarvitaan siirtymä kohti monimuotoisuuden ja osaamisen johtamista. <ul style="list-style-type: none">• Vetovoimainen työnantajakuva ja näkyvyys.• Vastaanottava työyhteisö ja kulttuurinen ymmärrys.• Jatkuva valmentaminen ja koulutusyhteistyö.• Verkostomainen rekrytointi ja yhteistyörakenteet.	NYT <ul style="list-style-type: none">• Markkinatutkimusta ja investointeja uuteen kalustoon.• Resurssien uudelleen suuntaamista.• Rekrytointimallien uudistamista.

Ennakoiva
tieto toiminnaksi

Kaakon Tulevaisuuskuva 2035

**European unionin
osarahoittama**

ELINVOIMAN UUSI
KASVUYMPÄRISTÖ

VIHREÄ SIIRTYMÄ JA
TEOLLINEN UUDISTUMINEN

HYVINVOINTI JA
OSALLISUUS

OSAAMINEN JA
KOULUTUS

HUOLTOVARMUUS JA
KOKONAISTURVALLISUUS

LUONTO JA
ELÄMÄNLAATU

IHMISET

Muunmuassa Kaakon tulevaisuusverstaiden tulokset päätyivät osaksi Kaakon Tulevaisuuskuva 2035-koostetta. Tulevaisuuskuva koostuu seitsemästä eri pääteemasta.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

ELINVOIMAN UUSI KASVUYMPÄRISTÖ

Globaalit reunaehdot ja vienti

Alkutuotannon säilyminen

Matkailun pito- ja lumovoima

Omistajanvaihdokset ja yrittäjyys

Akkuteollisuus ja datakeskukset

Muuttunut matkailu, turistikula

Ylimaakunnallinen elinvoimavyöhyke

Ilmastonmuutoksen ja ääri-ilmiöiden haasteet ja mahdollisuudet elinkeinoille

Vaikka työpaikkaomavaraisuus voi olla korkea, työttömyys haasteena, koska osaaminen ja tarjolla olevat työt eivät kohtaa

Jatkuva kasvualojen skannaus ja TKI-panostukset

Benchmarking ja ulkopuoliset asiantuntijat

VIHREÄ SIIRTYMÄ JA TEOLLINEN UUDISTUMINEN

Automaatio ja uudet teknologiat (tekoäly)

Älykäs erikoistuminen

Radikaali luovuus ja innovaatiot

Prosessiteollisuuden uudelleenkytkentä

Vihreä sähkö ja vetyteknologia

Kiertotalous ja biotalous

Materiaalivirrat ja tuotteiden elinkaaret; kiertotaloutta edistävä liiketoimintaosaaminen

Uusien teknologioiden käyttöönottoa ja innovaatioita haastaa osaamisen muutos

Sääntelyn vaikutukset ja viranomaisohjeistukset

Prosessiteollisuuden perinne vs- pienyritysvaltaisuus

Uudet materiaalit/perinnemateriaalit

Hidas elinkeinorakenteen uudistuminen

Aineeton pääoma ja luovat alat

Ennakointitietoon pohjautuvat päätökset

HYVINVOINTI JA OSALLISUUS

Kaakon hyvinvointimalli

Nuorten mielenterveys ja tulevaisuususkon

Matalan kynnyksen kohtaamispaikat

Ikääntyvä väestö

Monimuotoinen ja tukea antava työelämä

Henkinen hyvinvointi ja aidot kohtaamiset

Medium size business

Matkailu- ja tapahtuma-ala

Sosiaalinen kestävyys

Ikääntyneet vapaaehtoistyössä ja voimavarana

Eläkeläiset yrittäjänä

Inhimillinen työelämä ja elämänlaatu

Ikääntyvän väestön toimintakyvyn ylläpito, työkykyjohtaminen

Vahvuuksien uudelleenkytkentä

Yksilöllisyyden kulttuuri

**European unionin
osarahoittama**

OSAAMINEN JA KOULUTUS

Jatkuva oppiminen ja elinikäinen ohjaus

Kohtaannon realiteetit

Moniosaaminen ja osaamisperusteisuus

Kansainväliset osaajat ja monikulttuurisuus

- (yhdistävä) kielitaito

Mestari-kisälli malli ja mentorointi

Koulutussiirtymät

Koulutuksen merkitys arvojen välittäjänä

Arjen muuttuneet perustaidot vaativat koulutuksen sopeutumisen (koulutussisällöillä opetetaan taitoja, jotka aiemmin olivat perustaitoja)

Ammatillisen koulutuksen työelämävastaavuus paikallisia tutkinnonosia hyödyntäen

Yhteiset oppimisympäristöt ja siirrettävät laboratoriot (investointiyhteistyö)

Leikkausten vaikutukset, pienenevät ikäluokat, jatkuvan oppimisen tuen muutokset
- koulutustarjonnan karsinta ja yhteistyöt

Oppivelvollisten koulutuksen varmistaminen ja perusosaamiset, jotka tukevat jatko-opinto mahdollisuuksia

Ei reagoivaa koulutusta - mikään koulutus ei mene "hukkaan", elinikäinen ohjaus

Koulutusasteen korottaminen, Ammatillisen väylän vahvistaminen korkeakouluopintoihin (amk)

HUOLTOVARMUUS JA KOKONAISTURVALLISUUS

Infrastruktuuri ja palveluekosysteemi

Poikkeusolo-osaaminen

Rajaseudun turvallisuusyhteistyö

Kulttuurinen resilienssi

Geopoliittinen epävarmuus

- NATO
- Puolustusvoimien tukikohdat jokaisessa maakunnassa

Luottamusyhteiskunnan rakenteet, politiikka

Sijainti rajalla ei muutu, vaikka turvallisuuspoliittinen toimintaympäristö muuttuu

Liikenneväylät ja matkailupalvelut

Pakotteet ja muuttuva turvallisuustilanne

Ajattelu läpileikkaa kaikkia aloja, syväosaamista tietyillä aloilla

Strateginen merkitys Suomelle / Euroopalle

Tiedon huoltovarmuus, kyberturvallisuus, kestävät informaatioympäristöt

LUONTO JA ELÄMÄNLAATU

Luonto kokeilualustana ja vetovoimana

Monipaikkaisuus ja etätyö

Sukupolvien välinen yhteistoiminta

Vapaaehtoistyö, yhdistys- ja vertaistoiminta

Etätyö ja yhteisölliset tilat elinvoiman kasvualustoina: edistävät asiantuntijatyön tekemistä ja tuovat verkostoja haja-asutusalueille vrs. hakeudutaan rauhalliseen ympäristöön

Harvaan asutuilla alueilla palvelut digitalisoituvat: hakeudutaan aitoihin kohtaamisiin tästä huolimatta/juuri siksi

Kaakko on maaseutua:haja-asutus vrs. kaupunkikeskustat

Kulttuurinen resilienssi, maakunnalliset identiteetit

Pito- ja lumovoima syntyy siitä, että alueella on uskottava tulevaisuus: kaikki ovat osa tulevaisuuden rakentajien joukkoa

Elämänlaatua tukevat palvelut ja puhdas ympäristö

IHMISET

Väestön ikääntyminen ja väheneminen

- hiljaisen tiedon siirtyminen

Verkostot, yhteisöt ja yhteistyö

Maahanmuutto, monikulttuurisuus

Työvoiman kohtaantohaaste

Palveluiden digitalisoituminen

- kyberturvaosaaminen

Pysyvät asukkaat, vapaa-ajan asukkaat

Ostovoima ja kuluttaminen

Polarisaatio

"Pienet piirit", nurkkakuntaisuus, sisäinen kilpailu

Sukupolvien kuilu, sukupuolittuneet asenteet ja roolit

Johtaminen ja päätöksenteko

Hoivakulttuurin muutos

Ennakoiva tieto toiminnaksi

www.xamk.fi/kaakkoact

**European unionin
osarahoittama**